

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

V. An attributa diuina virtuali reali distinctione, & inter sese, & ab essentia
distinguantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

Secundò: quia non est cur predicata communia distinguantur sine ea oppositione, formaliter ex natura rei valeant, non autem realiter. Denique distinctionis formalis ex natura rei independenter ab intellectu, & distinctionis absolutæ, & strictæ realis diuersitatem vocum solummodo esse ostendimus fusè citatis locis, maxime controuers. 2. dialect. Denique quæ pro hac sua sententia Scotistæ opponunt leuissima sunt, neque in diuinis maiorem difficultatem, quam in creatis habent, præter argumentum contradictoriorum, & vnius tertij, quod æque eos in sua distinctione ex natura rei premit, vt vidimus: quare nihil hic pro eis opponam, tunc quia soluta facillima, tum quia ea omnia in Logiciis discimus.

Q V Æ S T I O V.

An Attributa diuina Virtuali reali distinctione, & inter sese, & ab Essentia distinguantur?

Item etiam agimus de Attributis strictæ acceptione dictis, idest, prædicatis necessariis Dei Essentiam metaphysicè consequentibus. De contingentibus enim, an ab Essentia, & communibus realiter virtualiter, & distinguantur, & producantur, ad controuersiam de Voluntate Dei spectat, disputare.

C E R T A M E N I.

Affirmantis sententiæ Doctores, & explicatio & distinctionis huius virtualis realis antiquitas.

Patrum inuentorem innumeramque sequentium doctam turbam penè recensimus controuers. 2. dialect. d. 1. q. 2. & controuers. de Trinit. d. 8. q. 2. certam. 2. n. 1. pro qua addo Atriagam ibi citatum, longius tamen post illa nostra scripta eiusmodi distinctionem adstruentem 1. p. d. 42. sect. 5. Albiz tractatibus de Scientia, Voluntate, & Trinitate. Falsolum 1. p. q. 4. art. 2. n. 99. Quiedo controuers. 4. met. pun. 4. & Murcianus Recentiores. Quid autem distinctionis virtualis (de qua hic) nomine veniat intelligendam, atque ab his Doctoribus intelligatur eo cert. 2. aperimus, vbi illam esse virtutem, seu capacitatem rei eiusdem formaliter realiter ad suscipienda predicata contradictoria, quod nunc ab eadem realiter entitate prorsus eadem suscipi, aut recipi verè minime possunt: siue (vt eorum, qui eam tunc vocibus ipsis vtant) distinctum virtualiter realiter est, quod eum idem omnino reipsa sit in ordine ab subeunda realiter contradictoria perinde se habet, ac si distinctum foret.

2. Distinctionem hanc inter Personalitatem, & Communiam citati omnes defendunt, atque inter predicata necessaria, & libera, ad quæ in necessariis huius virtualis distinctionis beneficio, potentiam etiam virtutalem plerique ex eis farentur, vt controuers. de Voluntate videbimus, vbi huius virtutis potentia Patronos numerabimus, ac per otium impugnabimus. Ceterum ex eis plerique etiam in communibus, ac necessariis Dei prædicatis eiusmodi distinctionem realem virtutalem non negant solum, sed prorsus abhorrent, vt chimericam, ac sine fundamento vilo in eis inductam: imò, non sine mysteriorum fidei nostræ iactura, irreuerenter, cuius sententiæ præcipui defensores sunt Murciani Recentiores, & quidem eiusmodi distinctionem inter necessaria Dei predicata sine ulla rationis umbrâ, ac fundamenti momento, ac tandem cum magna mysteriorum fidei nostræ irreuerentia adhiberi, ex dicendis, cert. 2. aperte constabit.

3. Ex eis autem, qui vel inter communia & personalia, prædicataque libera, & necessaria Dei, vel etiam inter omnia diuina, etiam necessaria predicata realem hanc iuxta memoratas sententias virtutalem distinctionem recognoscunt, ita hanc virtualitatem, seu æquivalentiam distinctorum, prædicatis diuinis tribuunt, vt eis realiter distinctis in ordine ad totum, seu ad omnia munera, quæ eis ita realiter distinctis competunt, attribuant; in quo & ab intelligentia, & definitione realis virtualis distinctionis, quam defendunt, & à ratione aperta deficiunt, & in plura incidunt absurda: quod ipsum de quantis æquivalentia, aut virtualitate rei huius, respectu alterius dictum puta. Etenim cum virtualitatis Essentia, ac definitio sit æquivalentia rei vnius, & eiusdem pluribus, & diuersis realiter in ordine ab subeunda predicata contradictoria: atque possint distincta virtualiter, ita habere se in ordine ad aliqua, quin in ordine ad alia distinctorum munera, ac si distincta essent, se gerant: non ita distincta virtualiter sunt quoad alia munera distinctorum realiter, ac si distincta realiter forent, se gerere debent. Rationi etiam deficiunt: quia, quæ omnia omnino munera distinctorum subeant non virtualiter, & æquivalenter, sed realiter etiam formaliter distincta erunt. Æquivalentia enim alicui in omnibus, & per omnia, non æquivalens solum, sed realis formalis identitas cum illo est: vt patet in vno æquivalenter, & virtualiter calido, si enim in omnibus, & per omnia, ac non solum in causando calore, huic æquivaleret, calidum certè realiter formaliter, ac non solum virtualiter esset. Absurda, quia innumera, & facile deducibilia omittit.

4. Hinc etiam præcautus est virtualitatem realem distinctionem, vbius sit, admittentibus error alius, qui eis facile, & virtualis sue distinctionis definitione, posset reperire: Ex quo etiam nonnullis obiectionibus posset irriteri. Nimirum ad virtutalem distinctionem realem, licet in subeundis contradictoriis æquivalentia realiter distinctis requiratur, non tamen esse opus, vt omnia contradictoria, quæ distincta alia realiter formaliter subire possunt, imò, nec, quæ pro libro quisque voluerit ex his, quæ ipsi occurrant, debeant realiter virtualiter distincta subire. Etenim cum vnum solum contradictorium, verè tale, nequeat idem realiter, atque vnum reipsa subiectum subire, quod realiter vnum est, si vnum solum, alius verè contradictorium respectu alterius subeat, licet plura alia contradictoria non subeat, imò subire nequeat (vt potest contingere) vt distinguatur realiter virtualiter, satis habebit.

C E R T A M E N II.

Realis virtualis distinctio inter Attributa necessaria inter sese, & Essentiam minime admittenda.

Vniuersum verò, realem hanc virtutalem distinctionem in diuinis, adhuc inter communia, & personalia, atque inter predicata necessaria & contingentia, seu libera diuina constanter negant Valq. 1. p. d. 117. & d. 121. Granados controuers. 1. tract. 3. d. 5. sect. 3. Alarcon tract. 1. d. 4. cap. 2. tract. 3. d. 4. cap. 7. tract. 5. d. 2. cap. 7. Luis Torres p. 1. select. cent. 4. dub. 35. (qui duo contra eiusmodi distinctionem plus odij, stomachi, dictiorum, & inanum censurarum, quam rationum afferunt) & alij apud ipsos, quibus ego consensui, eandem realem virtutalem distinctionem, tam à creatis controuers. 2. Dialect. d. 1. q. 3. quam à diuinis etiam inter communia, & personalia d. 8. de Trinit. q. 2. cert. 2. Et inter communia necessaria, & libera hoc tomo controuers. 3. d. omnino relegans. Quare in præsentiarum potiori eam iure inter predicata diuina communia, & necessaria (cuiusmodi Essentia, atque Attributa Dei sunt) prorsus reiecit, in qua conclusione non solum cum proximè recitatis abio, quæ conclusionem non solum in diuinis negantibus conuenio, sed etiam cum plerisque eorum, qui ea inter personalia & communia, atque inter necessaria, & libera ad-

missa, tamen inter prædicata communia necessaria à di-
 uinis reiciunt, vt memorauimus certam. 1. n. 2.

2. Sed enim, quia aliquibus à nobis efformatis argu-
 mentis, citato loco de Trinitate, vidimus satis acutè à Mur-
 cianis Recentioribus tentatum solutionem, aliique, quæ
 ratio purè de nomine questionis, omisimus, pro eis in-
 standum hoc loco nobis erit, cum ex negatione eius dis-
 tinctionis virtualis, etiam in Trinitatis mysterio, valide,
 vt diximus, à communibus, & necessariis prædicatis rei-
 ciatur. Eam igitur reieciamus ibi: quia eiusdem ratio-
 nis inferenda est distinctio, vel identitas extremorum
 inter sese, & cum tertio, quo inter sese distinguuntur, &
 cum tertio identificantur, ex illo principio: *Quæ sunt*
talium vni tertio, vt q. 4. cert. 2. n. 2. docebam contra
 Scotistas. Quare, cum distinctio Personalitatum inter se,
 & identitas cum Essentia realis formalis sit, eorum ab Es-
 sentia realis formalis distinctio, vel inter se identitas in-
 feretur: quin virtuali solum eorum ab Essentia distin-
 ctio satisfiat. Secunda difficultati de contradictoriis,
 quæ de Personalibus, & Essentia realiter verificari di-
 cuntur, ea virtualis distinctio non satisfiat: quia tunc
 solum absolute est vera contradictio, cum eo sensu, quo
 vtrumque contradictorium verificatur, est idem ipsum
 subiectum de quo verificatur vtrumque. At in sensu ab-
 solute reali actuali, in quo verificatur, *Pateritas commu-
 niatur*. Et *Essentia non communicatur*, contradictoria
 quæ familia, Essentia & Paternitas est idem ipsum subie-
 ctum de quo verificatur: ergo manet adhuc vera con-
 tradictio, posita etiam distinctio virtuali ad eam vitan-
 dam inuecta.

3. Difficultati ex principio illo, *Quæ sunt eadem vni*
tertio, petita nihil respondent Præfati Recentiores, sed
 huic solum de contradictoriis. Aium enim: tunc sub-
 iecta contradictorium eo sensu, & modo, quo hæc
 illis conueniunt, distinguere debere, cum vi distinctionis
 subiectum vitanda est contradictio, vt Scotista vi suæ
 distinctionis formalis ex natura rei vitare contendunt;
 secus autem, cum sine illa vera distinctione subiectum,
 de quibus verificatur realiter, imo cum summa eorum
 reali identitate, reique in qua metaphysice sunt vitare,
 ita in ordine ad subeunda realiter contradictoria ob en-
 titatis sue eminentiam, se gerunt, ac si realiter distin-
 guerentur. Bene: ergo distinctio hæc virtualis ex parte
 subiecti posita, nihil emolliendæ difficultati contradicto-
 riorum, ex hoc mysterio pullulantium, inferuit, neque
 eius vi euacuat contradictionem, sed potius ex summa
 Dei identitate, & vnitatis, quæ quia summa, atque emi-
 nentissima est, ea, quæ in non adeo summe eisdem, & vni
 repugnant, amice componit, facitque contradictoria in
 Deo non esse, neque ad contradictionem veram perueni-
 re (cum nihil in eo negatiuum sit, quale alterum veræ
 contradictionis extremum esse oportet) fundamenta ve-
 ro, vt nostro intelligendi modo contradictoria enuncie-
 mus, quæ quidem in aliis minus Deo vni, & eisdem ve-
 ram contradictionem efficerent: quare ex summa potius
 identitate, & vnitatis Dei, de quo contradictoria verè
 prædicamus, quam ex illa eorum, quæ in ipso metaphy-
 sice sunt, distinctio reali, siue actuali, siue virtuali con-
 tradictorium, & aliorum, quæ ex hoc mysterio sub-
 oriuntur, vt citato loco de Trinitate docebamus, ea pro-
 ueniunt.

4. Arguo rursus. Non est maior oppositio, & repu-
 gnantia identitatis realis formalis, Principij producentis
 cum procedente, quam sit eius identitatis contradicto-
 riorum in subiecto eodem: Cum ex hac, illa tandem de-
 monstratur: At per vos contradictorium oppositio, &
 repugnantia saluatur satis distinctione reali virtuali: ergo
 eadem etiam saluatur satis repugnantia identitatis Prin-
 cipij cum Principiato. Quare ex diuinis processionibus
 Filij Patre, atque Spiritus Sancti ab vtroque, diuina-
 rum personarum realis actualis distinctio perperam à Pa-
 tribus, & Conciliis inferetur, cum virtualis hæc distin-
 ctio ad eundem processionem sufficiat. Insuper ex eo-
 dem principio inferitur, in diuinis plura principia, & prin-
 cipia virtualia dari debere v.g. Intellectionem diuinam
 esse principium reale virtuale Volitionis diuinæ adhuc
 necessariæ, ne dum libere, quod ipsum de Essentia respec-
 tu reliquorum Attributorum dictum puta. Neque enim
 maior est repugnantia in eo, quod vnum, idemque ipsum

realiter, tamen virtualiter in ordine ad suscipienda con-
 tradictoria, independentè ab intellectu distinguatur, ac
 se, vt realiter actualiter distinctum gerat, atque con-
 tradictionem conciliet, quam in eo, quod se gerat, ac
 si secum identificata producat, & id quidem independen-
 ter ab intellectu: & vrgetur, quia si in diuinis omnia
 vnum sunt, vbi non obuiat relationis producentis, &
 producti oppositio (vt Theologicum dogma fert) bene
 quidem ex distinctione quavis non ficta in diuinis inferetur,
 in eodem genere principij, & principij oppositio: alio-
 qui erit in aliquo genere distinctio sine oppositione in il-
 lo, contra dogma præfatum. Scio ab aliquibus conse-
 quentiam è virtuali distinctione ad virtuale principium
 admitti. Sed male: tum ob præcontinentiam realem
 necessariam in principio, respectu principij, & eminenti-
 alem longè maioris perfectionis, quam sit in principia-
 to, si æquiuocum principium sit, quæ in diuinis repugnat:
 tum quia mysterium virtualis productionis, si de non co-
 gente, vt non cogit, admittere, non temerarium tantum,
 sed & insolitum est.

5. Ad primum, ac præcipuum argumentum respon-
 dent Murciani Recentiores. Veram esse maiorem de con-
 tradictoriis realibus formalibus: nempe non esse maio-
 rem repugnantiam productionis eiusdem à seipso, quam
 subeundi contradictoria, quod vnum, idemque reipso
 est; secus autem de contradictoriis solum fundamenta-
 liter realibus, ac nostro tantum intelligendi modo con-
 tradictoriis formaliter: cuiusmodi omnia è mysterio Tri-
 nitatis suborta contradictoria sunt. Verè quidem, & be-
 nè respondent, sed solutione, quæ suam virtualem dis-
 tinctionem potius euerat. Ex ea enim constat entita-
 tem vniuersam, eandemque prorsus Patris non se habere
 in ordine ad suscipienda prædicata contradictoria, ac si
 esset duplex. Siquidem necessitas duplicis realis subiecti
 solum est ad contradictoria realia formalia subeunda, non
 autem ad realia fundamentalia, seu realiter fundamen-
 taliter solummodo talia: at per hos Recentiores contradi-
 ctoria è mysterio Trinitatis oriunda, solum sunt realiter
 fundamentaliter, non autem realiter formaliter talia:
 ergo in ordine ad illa subeunda non se gerit Patris en-
 titas, ac si esset duplex: sed potiori iure ex summa, atque
 eminentissima eius identitate, vnitatis, simplicitateque,
 dicitur, ita ea contradictorium fundamenta realia adu-
 nare, atque secum identificare diceretur, vt inde con-
 tradictoria formalia, non quidem realiter, sed nostro
 intelligendi modo talia, cum fundamento in re, atque
 entitate sua reali, verissime subire queat. Atque hæc
 sane solutio, & ad vtramque mysterij difficultatem emol-
 liendam valde est accommodata, & omnem occasionem
 virtualis distinctionis ad prædicata communia diuina: imò
 ad creata, cum mysterium Fidei irreuerentia, & Phi-
 losophiæ iactura, extendendæ præcidit, vt dicebamus
 de mysterio Trinitatis agentes, & controuers. 2. Dialect.
 d. 1. qu. 3.

6. Ad Nugatorium circulum (in quem virtualis distin-
 ctionis explicatores agebamus citato loco de Trinitate,
 dum aium ideo distingui virtualiter entitatem Patris, quia
 suffert prædicata contradictoria, & ideo ea sufferre, quia
 distinguitur virtualiter Essentia à Paternitate) respondent
 circulum non committi, sed distinctionem ex sufferentia
 contradictorium à posteriori probat, & hanc ex
 distinctione virtuali à priori: quæ tamen à priori ex emi-
 nentia entitatis & identitatis diuinæ monstratur: Sed cer-
 tè cum non aliunde probatur distinctio, quam ex suffer-
 rentia, nec sufferentia illa, nisi ex distinctione, circulus
 probationis non vitatur: Cui cum non aliunde proba-
 tur causa, nisi per effectum, qui solum ex causa, ac
 non aliunde, quam ex effectu nota est. Illa verò proba-
 tio à priori distinctionis virtualis ex eminentissima Dei
 entitate, mirabilis mihi est. Cum inde eius summa realis
 simplicitas, Vnitas, atque Identitas demonstretur, quæ
 cuiusvis realis distinctionis, vel voces exhorret: & quæ,
 vt sæpè diximus, quatenus diuinam entitatem vniuersam,
 summamque eandem constituit, adunari in ipsa contra-
 dictoria realia fundamentalia facit, vt sæpè, ac nuper
 dicebamus.

7. Denique arguo: eo modo, quod est non discreto-
 rum distinctio, compositioque esse debet, vt patet: ergo
 cum paternitas & Essentia discreta absolute non sint, si
 realiter

ORTEGA
 IN LA PAZ
 D VIA

realiter virtualiter distinguantur, realiter virtualiter Patrem component: quod summæ Dei Simplicitati reali aduersatur. Distingunt antecedens. Cum distinctio non discretorum est in ordine ad se, & ad essendum, concedunt eo modo debere esse eorum compositionem; secus cum non est in ordine ad se & ad essendum, sed ad aliud minus, ut in nostro casu, ad subeunda prædicata contradictoria. Sed contra Primò. Eminencia diuini esse, & identitas summa entitatis Patris, in qua distinctio virtualis realis ab his ponitur, est in ordine ad esse, ut patet. Secundò: vel subiectum realiter virtualiter duplex est in entitate Patris, vel secus: si primum: ergo in se est virtualiter realiter duplex, & nihil repugnantie contradictoriorum imminuit, cum omnimodo realiter subiectum in se idem, vnumque sit. Tertiò distinctione virtuali admissa, euidens est Essentiam distingui virtualiter à Paternitate, ac non ita à seipsa distingui: ergo in ordine ad se, & id quod sunt realiter virtualiter Essentia, & Paternitas distinguuntur. Vnde cum iuxta hos Recentiores, distinctio virtualis in ordine ad vnum contradictorium, nec sit in ordine ad alia, neque ad ea debet extendi, ut mox dicemus: atque hæc contradictoria proximè dicta diuersa ab eis omnibus sint, in ordine ad quæ inducta, & admissa distinctio virtualis à suis Patronis fuit, distinctione alia virtuali opus erit, atque ad orta ex hac contradictoria familia, erit opus alia, & sic in infinitum & virtuales distinctiones augentur, atque dum aliqua contradictoria è mysteriis Fidei suborta, ea distinctione ciurantur, infinita alia succrescent. Nec valet quod aiunt, distinctionem virtualem valere etiam pro contradictoriis, quæ ex ipsa nascuntur: quandoquidem in ordine ad illa inducta non est, si vera est eorum doctrina, quam nuper nunc recitabamus, & laudabamus.

8 Scio nostrum Quiros de Deo tract. 2. longissimam de distinctione virtuali disputationem doctam instituisse: in cæque, satis acutè, distinctionem virtualem impugnasse, quæ verò contra illam, veramque eius intelligentiam maius aliquod habent momenti, ad aliqua ex his, quæ nos hic, & citatis locis dedimus reuocanda sunt: reliqua prauam distinctionis virtualis intelligentiam oppugnant. Quod verò à sect. 14. contendit cum Okamo in 1. & 24. qu. 1. litt. D. Gabr. ibi art. 1. Falolo 1. part. tit. 3. qu. 28. art. 2. an. 52. ad saluanda contradictoria è mysterio Trinitatis, & Incarnationis, vnde distinctionem realem, & mediatam in Tertio, vnde sufficientem, ac necessariam esse, nobis non placet. Iacet autem eius impugnatio huius loci non sit, breuiter impugnanda capita aliqua perstringam. Primo enim supponit tota hæc doctrina de eadem omnino in se entitate Patris, v.g. verificari contradictoria realia formalia nec solum fundamentali-ter talia, quod tamen falsum esse diximus. Secundò, hoc supposito admissio, distinctio mediata, & in tertio ad saluanda eiusmodi contradictoria non sufficit. Etenim de eadem entitate Patris, v.g. in se immediatè verificatur producit, ac non producit; si autem subiectum contradictoriorum debet esse diuersum atque contradictoriè immediata sit, ac supra ipsum cadat, in ipso immediata, & in se distinctio, ac non mediata, & in tertio esse debet: atqui *Essentia est Filiatio. Pater generat, Essentia non generat*: æquè de eadem ipsa entitate Patris verificatur immediatè, in se, ut tu concedis, atque distinctio in tertio non tollit, quominus immediatè, & in se illa contradictoria subeat entitas Patris: ergo distinctio in tertio non minuit implicantiam realem formalium contradictoriorum: quod autem in illa negatiua: Paternitas non est Filiatio, extremum negatum diuersum sit à Paternitate, non ab Essentia, nil præstat, cum de eadem reali entitate Patris in se verificetur vtrumque.

9. Melius ergo his responderetur ex summa vnitare, & identitate, & eminentia esse, & Essentie diuinæ, quæ ea omnia fundamentaliter realia contradictoria adunat. Solum hic aduerto, perarque ex contradictoriis allatis à nostro Quiros, ut Paternitas generat, Essentia non generat: Volitio est principium Spiritus Sancti, secus Intellectio, veras contradictorias simul veras non esse. Nam Paternitas sola præcisè sumpta non generat, magis quàm Essentia, cum neutra præcisè sumpta principium, seu potentia generandi absolute sit, cuius solum est generare: licet autem coniuncta cum Essentia principium, &

potentia adæquatè, & absolute talis sit, cuique generandi denominatio conueniat: sic autem sumpta Essentia, ut coniuncta identice cum personalitate Patris, æquè etiam competit generare, atque ut coniuncta personalitati Filij generari: quia, ut sic, adæquatam principium actuum, vel passuum generationis est, cuique ex denominationibus conueniant, & appetunt, ut ostendimus controuerſi. de Trinit. d. 14. qu. 3. quare in his nequit esse vera, imò neque apparens contradictio. Nam æquè falsificatur esse generantem, vel principium generandi de personali præcisè, atque de Essentia præcisè: æquè autem verificatur de vtriusque accepta coniunctim. In eo verò, quod Filius per Intellectum, ac non per Voluntatem dicatur procedere, Spiritus autem contra, non per Intellectum, sed per Voluntatem, solum denotatur ratio formalis, & titulus, ob quem communia ad eas processiones, & principia notionalia continentenda aduocantur; non autem exclusio realis Voluntatis, aut Volitionis à principio, seu processione Filij, aut Intellectus, & Intellectionis diuinæ à principio, & processione Spiritus Sancti. Nam reuera communia omnia ad vtriusque processionem identice concurrunt, licet titulus, ob quem omnia identice concurrunt ad processionem Filij, est intellectui, & intellectionis prædicatum, atque prædicatum volitionis, & volitionis sit ratio, & titulus, ob quem communia reliqua realiter identice ad principium, & processionem Spiritus Sancti confluunt: quibus deficientibus, per locum intrinsecum deficerent eiusmodi principia, & processiones: reliquis autem communibus deficientibus materialiter, & identice solum deficerent. Quare negatiue propositiones, non procedit Spiritus per Intellectum, seu Intellectus, & Intellectio non sunt principium, aut Processio Spiritus Sancti, & similes alia in sensu reali prorsus falsæ sunt, secus in sensu formali, atque à nostris præcisionibus dependente: quo plura, ac plerique nostri Quiros contra distinctionem virtualem argumenta, his contradictoriis realibus innixa euascent.

CERTAMEN III.

Specialius virtualis distinctio inter communia abicitur.

1 Probatur primò à priori ex virtualis distinctionis realis definitione, quæ eius essentiam contineri ipsi aduersarij fatentur. Id enim distinctum virtualiter est: *Quod, cum idem reipsa omnino sit, in ordine tamen ad subeunda verè, & realiter, nec solum per rationem, prædicata aliqua, saltem contradictoria, perinde se habet, ac si realiter distinctum esset.* Vnde distinctio virtualis breuiter definitur potest, *Capacitas prædicatorum, quæ idem omnino reipsa sunt, ad suscipienda realiter contradictoria.* Tum sic in prædicatis necessariis, & communibus Dei, (cuiusmodi Essentia, & Attributa sunt) quæ idem prorsus reipsa sunt, nulla est capacitas ad suscipienda verè, & realiter illa contradictoria: ergo Attributa, & Essentia diuina non distinguuntur realiter virtualiter. Maior est realis virtualis distinctionis definitio ab ipsis aduersariis adhibita. Consequentiæ est legitima; cum à negatione definitionis ad negationem definiti procedat. Minor est aperta, sin ostendat aliquod prædicatum, quod verè, & realiter, atque ab intellectu independentè de Essentia, ac non de Scientia, Bonitate &c. Vel contra de harum aliqua, ac non de Essentia verè prædicetur, aut negetur.

2. Secundò Probatur: quia conceptus ad eò perceptus, conceptusque difficilis, ut nisi Fidei mysteriis, eorumque reuelatis veritatibus nunquam possibilis adhuc cogitaretur, in eis, in quibus Fides, eiusque veritates eum admitti non cogunt, nequaquam est in diuinis adhuc admittendus: atqui eiusmodi est conceptus quidem distinctionis realis virtualis, ut, ne ab aduersariis quidem, possibilis cogitaretur, ni veritates mysterij Trinitatis, Incarnationis, & liberorum Dei decretorum illos ad eam cogitandam, & adituendam compellerent: ergo vbi nos

Fidei,

Fidel, & mysteriorum eius veritates non cogunt, conceptus realis virtualis distinctionis admittendus non est. Atqui in Essentia, & Attributis, siue in prædicatis Dei communibus, & necessariis nullus mysteriorum, aut veritatis Catholice, Fides cogit nos, vt conceptum distinctionis realis virtualis admittamus: ergo in Attributis, & Essentia, siue in prædicatis Dei communibus, & necessariis, conceptus realis virtualis distinctionis vnus ab alio admittendus non est.

3. Ex hac ratione bene inferunt Murciani Recentiores: quod formalitates diuine, etiam virtualiter distinctæ in sua sententia, ex munere aliquo proprio distinctorum, quod in eis recognoscere ex Fide cogimur, ex munere alio proprio distinctorum, quod à solo discursu probabili, imò & probabilissimo, Dei prædicatis adscribi etiam possunt, distincta etiam in ordine ad illud munus realiter virtualiter nequaquam esse admittendum, v.g. Paternitas, & Essentia realiter virtualiter in ea sententia distinguuntur: quia subeunt prædicata contradictoria, *Communicatur, non communicatur. Produciuntur, non produciuntur*, ex Fide, licet eadem realiter entitas sint. Si autem repugnet vnam sine altera videri, nisi virtualiter distinguantur, atque discursu probabilissimo constaret, vnam sine altera videri posse, dimiduo id ex Fide non constet. Hoc potius negandum erit, quam virtualis distinctio in ordine ad id munus, etiam inter Paternitatem, & Essentiam admittenda. Ea enim distinctio (si quando admittenda sit) in diuinis tantummodo, atque in Fidel vnus reuerentiam, est admittenda.

4. Planè conclusioni obici possunt aliqua, tamen adeo leuia sunt, vt vix solutione sit opus. Illud solum de præcedentia virtuali reali potentia voluntaria, atque intellectus respectu voluntatis necessaria, aliquam difficultatis speciem videretur habere. Verum vt fufius suo loco dicemus, satis est præcedentia metaphysica, & puræ rationis in diuinis. Nam in creatis ideo præcedunt physice, quia limitata perfectionis physice creata sunt: ac proinde operatione perficiuntur, quod fecus euenit in ente perfectissimo, in quo hæc omnia sine operatione physica vniuersim habentur: quemadmodum & creata cuncta, ab imperfectionibus decocta, quæ in omnibus creaturis distat, ac dispersa realiter sunt, in Deo adiunantur.

QVÆSTIO VI.

De Simplicitate Metaphysica diuinorum Attributorum.

NON agimus de simplicitate, quæ Dei speciale attributum est, siue transcendens, siue non transcendens, de quo postmodum in sequentibus. Quippe in hac disputatione, quæ tota de Attributis vnuerſim sumptis est, importune de aliquo speciali Dei Attributo ageremus. Simplicitas Dei speciale Attributum physica est, quæque physica compositioni tantummodo aduersatur, non metaphysicæ. Inquirimus ergo de simplicitate metaphysica: non Dei quidem, quod in eo, vt ex dictis constat non est (cum physicam Dei entitatem, Essentia, totque communibus, & personalibus prædicatis metaphysicè constari ostenderimus) sed Attributorum eius: an vnusquodque metaphysicè incompositum, simplex, atque indiuisibile esse debeat? An contra componi ex variis formalitatibus metaphysicè possit? Nam de Essentia metaphysica, indiuisibilem formaliter, atque incompositam prorsus metaphysicè esse ostendimus supra: vbi & rationem pro Attributis formandam attigimus, quam questionem, licet à nemine, ita vnuerſim disputatam viderim, neque in Attributo aliquo speciali ex institutione, sed cursim lubens aggredior, ne singulatim in Attributis singulis repetatur, vel omittatur, vel (quod ferè idem est) per transiennam examinetur: nèue ad plura alia in Theologia deducenda, quam valis doctrina ignoretur.

CERTAMEN I.

Prima, certaque apud Theologos conclusio, ac difficultas questionis explicata, & communis circa eam sententia.

1. **D**Vplex, quoad præsens attinet, metaphysica compositio, sicuti & physica duplex esse potest. Altera homogenea. Altera heterogenea. Sicuti enim è rebus eiusdem generis, & rationis sæpe physica entitas physice compingitur, v.g. materia pluribus materiæ partibus, & aqua (sicque de insensitiis, atque inanimatis pluribus) pluribus aquæ partibus rationis omnino eiusdem: ita etiam metaphysicum prædicatum, quod infectile non sit, pluribus formalitatibus partialibus rationis eiusdem, potest metaphysicè coagmentari. Item sicut physice etiam potest aliquid ex partibus, quæ diuersæ rationis ab ipso, imò, quarum qualibet diuersæ rationis ab alia sit, constare, vt in omni essentiali physica, atque integrali compositorum compositione cernitur: ita etiam in metaphysica formaliter, diuisibilis prædicati compactione poterit euenire, vt partes formales, quibus componitur metaphysicè alterius formalitatis ab illo, & à se inuicem metaphysicè sint, vt patet in anima, & homine, & prædicatis genericis, & differentialibus, quibus metaphysicè constant. De vtroque ergo compositionis metaphysicæ genere, homogeneæ, & heterogeneæ inquiri quaestio: an Dei Essentia, & Attributis, atque vno verbo prædicatis diuinis possit conuenire?

2. Et prima quidem in hac quaestione certa, atque à Theologis indubitata conclusio sit, Prædicata, seu Attributa diuina attributorum diuinorum nomine, & ratione, compositionem metaphysicam heterogeneam habere posse. Ratio est: quia perfectioni diuinorum Attributorum non derogat eiusmodi compositio: ergo est cum diuinis Attributis, eorundem ratione composibilis. Antecedens patet: quia potentia diuina notionalis, seu productiua ad intra, eiusmodi heterogenea compositio non obest, imò certo ex Theologis omnibus (si vnum, ac nescio an alterum? excipias) adest metaphysica & heterogenea compositio, ex Essentia & personali Personæ producentis, & passiva potentia procedendi in Trinitate ex communi etiam, & personali procedentis metaphysicè & heterogeneæ constat: ac demum Persona quauis ex Essentia, & personali cuiusque proprietate (siue ea absoluta etiam, siue relatiua sit) omnium Catholica sententia, metaphysicè componitur: ergo rationi prædicati diuini eiusque, quæ tali, perfectioni, ac proinde neque rationi, & perfectioni Attributi diuini obest metaphysica & heterogenea compositio: ac proinde, si quæ Attributa eiusmodi heterogeneam compositionem, nec subeunt, nec subire possunt, ex peculiaribus eorum naturis eam impossibilitas eis aduenit.

3. Tota quaestio huius, eaque subtilis, difficultas circa homogeneam Attributorum diuinorum compositionem metaphysicam est. An scilicet Attributa diuina, v.g. Sapientia, Omnipotentia, & sic de aliis partialibus Sapientia, aut Potentia partibus infinitis eiusdem rationis & inter se, & cum tota Dei Sapientia, vel Potentia metaphysicè constet? Licet quauis pars minor infinites Sapientia tota, atque Omnipotentia Dei, quam metaphysicè componit, esse necessario debeat: quemadmodum corporis quanti partes toto corpore, quod componunt, minores singulae sunt, licet sint eiusdem rationis cum illo. An contra, ita Attributum quodvis diuinum ex sua ratione formali diuini Attributi, vno ictu formalitatis indiuisibiliter totum dicat generis sui, vt partialibus generis eiusdem formalitatibus non constet, imò neque constare queat: ac proinde neque metaphysicè homogeneè componi. Porro in hac difficultate sic vnuerſim, atque his terminis proposita sententiarum Authores referre non possum, quia, vt quaestiois præfatione dicebam, à nemine disputatam vidi. Possunt autem referri plures, qui in vno, vel alio Attributo eam obiter versantes

ORTEGA
In J. pari
D Via